

N sociale fraude A2
MH/JC/AS
867-2021

Brussel, 7 december 2021

ADVIES

over

**HET ONTWERP VAN HET STRATEGISCH PLAN
SOCIALE FRAUDEBESTRIJDING 2022-2025**

(goedgekeurd door het bureau op 16 november 2021,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 7 december 2021)

De Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) heeft op 24 september 2021 het advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO gevraagd over het ontwerp van Strategisch Plan Sociale fraudebestrijding 2022-2025.

Na raadpleging van de betrokken beroeps- en interprofessionele organisaties en na een vergadering van de commissie Algemeen KMO-beleid heeft het bureau van de Hoge Raad op 16 november 2021 onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 7 december 2021.

CONTEXT

De voorbije jaren werd er jaarlijks een Actieplan Sociale Fraudebestrijding opgesteld. De Hoge Raad heeft telkens een advies over het ontwerp van het actieplan gegeven. Vanaf dit jaar wordt er ook een Strategisch Plan Sociale Fraudebestrijding opgesteld. Voorliggende adviesvraag gaat over het ontwerp van Strategisch Plan voor de periode 2022-2025. Tijdens de vergadering van de commissie Algemeen KMO-beleid van 14 oktober 2021 werd dit ontwerp door de SIOD toegelicht en vond er een overleg tussen de Hoge Raad en de SIOD plaats. In het kader van een bevraging door de SIOD ter voorbereiding van dit ontwerp heeft de Hoge Raad ook reeds zijn advies nr. 856 van 8 juli 2021¹ uitgebracht. In een volgende fase zal ook nog het advies van de Hoge Raad over het ontwerp van het volgende actieplan gevraagd worden.

STANDPUNTEN

De Hoge Raad vindt het een goede zaak dat er vanaf nu met strategische plannen gewerkt wordt, zoals voorzien in het Sociaal Strafwetboek. Hoewel de vroegere jaarlijkse actieplannen ook reeds strategische elementen omvatten, laat het gebruik van strategische plannen toe om op middellange termijn keuzes te maken en een stabiel beleid te voeren.

De Hoge Raad onderschrijft in belangrijke mate de gekozen doelstellingen en beleidsopties van het voorliggend plan. Hij formuleert hieronder zijn opmerkingen bij het voorliggend ontwerp.

1. Onderscheid fraude en onvrijwillige vormen van overtredingen

Zoals ook in het ontwerp vermeld, is de Hoge Raad dus groot voorstander van het gebruik van de interventiemix. Hij is ook verheugd dat hier uitdrukkelijk vermeld wordt dat het onderscheid tussen fraude en onvrijwillige vormen van overtredingen in de interventiekeuzes moeten meegenomen worden. Er moet voor gezorgd worden dat dit belangrijke onderscheid ook daadwerkelijke wordt meegenomen bij beslissingen door de inspectiediensten op het terrein, bijvoorbeeld door het te verankeren in de methodieken voor controles, in het charter Sociale inspectie, ...

---

¹ HRZKMO advies nr. 856 van 8 juli 2021 (bekrachtigd door de algemene vergadering van 21 september 2021) over de SIOD bevraging ter voorbereiding van het Strategisch Plan Sociale Fraudebestrijding 2022-2025 en van het operationeel Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2022 (online raadpleegbaar via [deze link](#))

2. Charter Sociale inspectie

Het plan verwijst ook best uitdrukkelijk naar het charter Sociale Inspectie en naar de evaluatie van dat plan. De Hoge Raad is alvast verheugd te vernemen dat de door hem gevraagde evaluatie van dit charter binnenkort zal uitgevoerd worden. Het strategisch plan zou ruimte moeten laten om rekening te kunnen houden met de resultaten van de toekomstige evaluatie van het charter.

3. Niet alleen gekende ondernemingen controleren

De Hoge Raad is groot voorstander van een evidence-based benadering en met name van de vermelde doelstelling om de juiste controles op de juiste plaats op het juiste moment te verrichten. Wat echter wel nog ontbreekt, is de opmerking dat men er voor moet opletten om altijd te vertrekken van lijsten of databanken van gekende ondernemingen. In sommige sectoren stelt men bijvoorbeeld vast dat vooral de Belgische ondernemingen worden gecontroleerd terwijl de problemen zich bij buitenlandse ondernemingen situeren. Maar ook in sectoren waar geen buitenlandse ondernemingen actief zijn, situeert de sociale fraude zich vaak bij personen of ondernemingen die niet gekend zijn in de sectoren in kwestie.

4. De werkgeversorganisaties als partners

Wat het communiceren over de resultaten van de sociale fraudebestrijding betreft, bieden de organisaties vertegenwoordigd bij de Hoge Raad zich als partner aan. Ze zijn zeker bereid om naar de bij hen aangesloten zelfstandigen en kmo's te communiceren over geplande controles en over de resultaten van controleacties.

In de tweede alinea op pagina 8 van de ontwerp tekst wordt er gesproken over 'de resultaten van sociale fraude', wat waarschijnlijk 'de resultaten van sociale fraudebestrijding' moet zijn.

5. Sectorale aanpak

Voor de Hoge Raad is de sectorale aanpak erg belangrijk. Er is nood aan meer structureel overleg met de sociale partners. Deze sectorale aanpak en de rol voor de sectororganisaties zouden meer in detail in dit plan moeten omschreven worden. De komende jaren moeten er daadwerkelijk ook de nodige tijd en middelen aan die sectorale aanpak besteed worden. Daarbij is het ook belangrijk dat de sociale partners voldoende (geanonimiseerde) feedback krijgen vanwege de SIOD en de sociale inspectiediensten over de vastgestelde fraude, resultaten van acties etc. De sectoren kunnen ook meewerken aan het afstemmen of toepassen van het charter Sociale inspectie of een checklist op hun eigen sector waar dat nuttig zou blijken.

De Hoge Raad begrijpt dat er niet voor elk afzonderlijk beroep een afzonderlijke benadering mogelijk is maar vraagt anderzijds toch voldoende onderscheid tussen deelsectoren te maken en daarvoor de nodige werkmiddelen uit te trekken. De elektrotechnische sector bijvoorbeeld verschilt op verschillende vlakken van de bouwsector. De sector van de groenvoorzieners bijvoorbeeld is erg verschillend van de land- en tuinbouw.

In de transportsector is er in het kader van de omzetting van het Mobiliteitspakket en de recente rechtspraak van het Europees Hof van Justitie nood aan duidelijke communicatie over de interpretatie van de detacheringsregels en aan structureel overleg met de Gewesten over de onderwerpen die tot hun bevoegdheid behoren.

6. Internationale samenwerking

De Hoge Raad onderstreept het belang van de betere samenwerking en gegevensuitwisseling tussen de inspectiediensten in het binnen- en buitenland. In dat kader zou in het plan ook best uitdrukkelijker naar de rol van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) verwezen worden.

7. Samenwerking met de Gewesten

In het plan wordt terecht de betere samenwerking met de Gewesten vooropgesteld. Die samenwerking moet ook een sectorspecifieke invulling kunnen krijgen. In het geval van de taxisector bijvoorbeeld is het belangrijk dat er een samenwerking tussen de Gewesten onderling en tussen de Gewesten en de federale overheid plaatsvindt. In Vlaanderen bestaat er namelijk een database (Chiron) aan dewelke elke taxi over elke rit in realtime informatie moet doorgeven. Dergelijke systeem laat toe om gerichte controles uit te voeren. Aangezien taxi's ook over gewestgrenzen heen werken en de controles door de federale inspectiediensten gebeuren, is daar dus een onderlinge beleidsafstemming noodzakelijk.

8. Meer aandacht voor het belang van ondernemen

Op verschillende plaatsen in het plan moet het belang van ondernemen en ondernemingen (gelijk speelveld, concurrentiepositie, ...) meer in de verf gezet worden:

- In het streefdoel vermeld op pagina 1 en onderaan pagina 4 zou niet alleen naar eerlijk werken maar ook naar eerlijk ondernemen moeten verwezen worden.
- In de laatste alinea op pagina 3, waar wordt gesteld dat elke opgehaalde euro moet geherinvesteerd worden, moet niet alleen naar het sociaal beleid en de sociale zekerheid verwezen worden maar ook naar de concurrentiepositie van onze ondernemingen.
- De Hoge Raad onderschrijft de stelling bovenaan pagina 11 dat de strijd tegen de sociale fraude een gemeenschappelijke strijd is van de werkgeversorganisaties en de vakbonden om de Belgische jobs te vrijwaren. Hier zouden echter naast de Belgische jobs best ook de Belgische ondernemingen vermeld worden.

9. De strategische objectieven

Voor de Hoge Raad zijn er drie strategische objectieven primordiaal, namelijk:

- (1) Sociale fraude en sociale dumping verminderen door de Europese en internationale samenwerking te versterken;
- (2) Het waarborgen van het concurrentievermogen van onze bedrijven en daarmee het garanderen van eerlijke concurrentie;
- (5) Vereenvoudiging van de administratie (met inbegrip van de digitalisering), de wetgeving en verbetering van de informatie om de transparantie te vergroten, onbedoelde onregelmatigheden te voorkomen en social engineering te bestrijden.

10. Deloyale concurrentie platformeconomie en verenigingen

Bij de strijd tegen niet-aangegeven arbeid en de strijd tegen bijdragefraude moet er voldoende aandacht besteed worden aan de platformeconomie die in bepaalde sectoren een belangrijke oneerlijke concurrentie voor de zelfstandigen en kmo's uit de reguliere sector vormt aangezien ze niet dezelfde spelregels volgt.

In het plan zou ook aandacht moeten besteed worden aan deloyale concurrentie die uitgaat van feitelijke verenigingen en vzw's. In onder andere de horecasector stelt dat probleem zich.

11. Veiligheid en welzijn op het werk

De Hoge Raad onderschrijft de relatie die er gelegd wordt tussen enerzijds sociale fraude en sociale dumping en anderzijds het niet naleven van de regelgeving rond veiligheid en welzijn op werk. Hij steunt dan ook de vooropgestelde samenwerking met de inspectie Toezicht op het Welzijn op het werk.

12. Haalbaarheidsstudie

Bij de voorziene haalbaarheidsstudie zou er ook aandacht moeten besteed worden aan fraude met een internationaal karakter of een buitenlandse oorsprong en aan sociale dumping.

13. Toelichting totstandkoming plan

In het plan wordt best ook de totstandkoming van het plan toegelicht en met name de input of bronnen die men gebruikt heeft zoals de voorafgaande bevraging / risicoanalyse. Het is niet duidelijk in welke mate of op welke manier een analyse van het voorgaande beleid als input voor dit plan heeft gediend. De Hoge Raad is voorstander van een evaluatie van het voorgaande beleid als input voor dit strategisch plan.

14. Gecoördineerd anti-fraudebeleid

De relatie met de actieplannen ter uitvoering van een gecoördineerd anti-fraudebeleid van het Ministerieel Comité voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude wordt in dit strategisch plan best ook kort verduidelijkt.

BESLUIT

De Hoge Raad onderschrijft in belangrijke mate de gekozen doelstellingen en beleidsopties van het voorliggend plan. Hij vraagt wel een aantal elementen van het plan beter in de verf te zetten, alsook een aantal elementen toe te voegen.
